

**Предложения
на Българската търговско-промишлена палата
за мерки в подкрепа на стопанските субекти във връзка с негативното
влияние на КОВИД-19**

Предложенията са изготвени на база на:

- експресно анкетно проучване сред членовете на БТПП в периода 18-23 март 2020 година (350 фирми и браншови организации);
- представени становища от членове на Палатата, след обявяване на извънредното положение;
- изследване на подобни инициативи в страни от Европа чрез мрежата на Европалати и Европейския иновационен и информационен център;
- получена информация от службите по търговско-икономическите въпроси на България в чужбина и дипломатическите мисии със седалище София по повод реализирани мерки в държавите.

- 1) Въпреки подобрението в бързината на обслужването, **мярката за гарантирано придвижване на стоки и суровини по трансевропейските коридори, с цел да не се възпрепятства износът и вносът на всякакъв вид стоки между държавите, трябва стриктно да се спазва.** Според анкетата това е мярката, събрала най-много категорична подкрепа – на 96% от компаниите. Наши членове сигнализират дори за осигуряване на приоритетен зелен транспортен сухопътен коридор за камиони, превозващи лекарствени средства, храни, суровини за хранителната и питейна индустрия. Не на последно място, предвид затрудненията, свързани с автомобилния транспорт, се забелязва една неизползвана възможност – и фирмите, и още повече държавата трябва да се фокусират върху по-пълноценно използване на ЖП транспорта, който е под нейн контрол.
- 2) **Механизъм за подкрепа на заетостта във фирми в рамките на 3 месеца,** чиято работа е влошена заради ситуацията с коронавируса – подкрепа от страна на държавата в размер на 60 % от възнагражденията за служители. Преди да бъде обявена процедурата за кандидатстване по мярката, проучването на БТПП доказва, че такъв вид компенсация се подкрепя от 95%

от участвалите в проучването, като 71% я считат за „силно необходима“, а за 24% „необходима“. БТПП оценява, че голяма част от предложенията на Палатата бяха приети в постановлението, с което се реализира мярката – например включени са компании от голяма част от икономическите дейности, които имат спад с 20% на приходите, както и бяха поети от страна на държавата осигурителните вноски, дължими от работодателя.

БТПП предложи, един месец след действие на постановлението, да се обмислят варианти за неговото подобрене. На този етап, можем да дадем следните предложения за отстраняване на някои слабости в механизма за компенсиране на работодателите: отпадане на задължението за доплащане от 40% от работодателите, когато реално работникът или служителят не полага труд; таван на покритие на заплатата (напр. до средната заплата за страната); да отпадне автоматичното изключване на няколко сектора от обхвата на компенсациите, защото и сред тях попадат стопански субекти, които търпят загуби, заради извънредното положение. В случай че се окаже, че няма достатъчно работодатели, кандидатстващи по схемата, предлагаме и разглеждане на възможността за по-голям процент подкрепа от страна на държавата напр. 80%, като в някои страни: Великобритания (80%), Швейцария (80%), Словения (80%), Кипър (70%), Латвия (75%).

- 3) **Инвентаризация на всички просрочени плащания от държавни и общински институции към бизнеса и ясна програма за издължаване в най-кратки срокове.** Във връзка с актуализацията на бюджета и увеличаване на лимита на новопоетия държавен дълг до 10 млрд. лв., е недопустимо да се задържат средства към бизнеса.
- 4) Откриването на телефонна линия в Министерство на финансите за сигнали на фирми за забавени плащания е добра стъпка, но е нужно и **създаване на Национална електронна платформа/електронен адрес**, в които се регистрират всички потърпевши компании и се извършва бърза комуникация с администрацията, която да отговаря в най-кратки срокове.
- 5) Ускоряване на процеса за **въвеждане и разширяване на обхвата на електронните услуги в административния сектор**, с оглед спестяване на време и намаляване на разходите в централния и местните бюджети. Да се извърши оптимизиране на административния апарат, включително и провеждането на електронни търгове.
- 6) След оценка на възможностите на бюджета, да се предвидят **законодателни изменения за удължаване на сроковете за деклариране и за плащане на данъци и осигуровки.** По това предложение има

извършени действия и БТПП подкрепи последните изменения, с които се удължиха сроковете за годишното счетоводно приключване на фирмите, както и за подаване на годишни декларации по Закона за корпоративното подоходно облагане, които се изместиха до края на юни 2020 година.

- 7) **Всички микропредприятия**, регистрирани преди 01.02.2020 г. и с доказан спад в продажбите с 20% през 2020 г. спрямо същия месец от 2019 г., в рамките на 3 месеца да бъдат **освободени от плащането на социално-осигурителни вноски за техните служители, като се запазят всички права на осигурените лица, произтичащи по закон. Самоосигуряващите се лица**, които имат поне 20% по-ниски доходи през 2020 г. спрямо същия месец от 2019 г., също да бъдат освободени от плащане на социално-осигурителни вноски в рамките на 3 месеца, като се запазят всички осигурителни права на самоосигуряващите се лица произтичащи по закон. От мярката да могат да се възползват само изрядните данъкоплатци.
- 8) **Активизиране на Бюрата по труда в комуникация с работодатели, които ще съкращават служители** (хотели, ресторанти и др.) и съвременното им пренасочване в други сектори с увеличен оборот (хранителни магазини, аптеки и др.).
- 9) **Връщане на изплащане на първите три дни болнични в НОИ** – заради неработещите детски градини и училища много родители ползват болничен, за да гледат децата си, също и завръщащите се от чужбина стоят под карантина 14 дни или повече.
- 10) **Въвеждане на нов вид платен отпуск** – карантинен, който се заплаща от НОИ на база на нормираната за страната линия на бедност.
- 11) **Допълнително преразглеждане на държавния бюджет в насока отмяна на планирани разходи** (например изграждане на стадиони, средства от предвидени командировки, представителни разходи и др.) и пренасочване на суми към други неотложни дейности в текущата ситуация.
- 12) **Освобождаване от такса сметосъбиране и сметоизвозване и такса за обезвреждане на битови отпадъци** в депа или други съоръжения за собствениците/ ползвателите на имот за обществено обслужване, които не работят, в частност категоризирани като заведение за хранене и развлечения и/или средство за подслон/място за настаняване, за периода от 13.03.2020 г. до отпадане на извънредното положение. Да се предостави 6-месечен срок, след изтичане на извънредното положение, в който общините да започнат да изчисляват таксата сметосъбиране и сметоизвозване на

принципа „замърсителят плаща“, като се направи промяна в ЗМДТ (чл.67), а не постоянно да се отлага промяната за следващ бъдещ период.

- 13) **Освобождаване от плащането на данък за недвижими имоти за периода от 13.03.2020 г. до отпадане на извънредното положение за всички обекти, които са с преустановена дейност със заповед на държавен орган или на работодателя.**
- 14) **Освобождаване от плащане на наеми на фирми**, които са сключили договори с държавни или общински дружества и техните обекти не функционират, заради обявеното извънредно положение или функционират, но са с намален с повече от 20% оборот през 2020 г. в месец спрямо същия от 2019 г.
- 15) По предложенията, които бяха инициирани от правителството, за **увеличение със 700 млн. лв. на капитала на Българската банка за развитие, от които 500 млн.лв.** за реализирането на два инструмента (портфейлни гаранции за търговските банки и временни дялови инвестиции в компании), насочени към юридическите лица, членовете на БТПП изразяват подкрепа, макар и в не толкова силна степен. За около 42% това е силно необходима мярка, за 36% необходима, а за 22% е слабо необходима мярка. Нужна е повече информация за самата процедура какви са изискванията. Предлагаме да се планира таван на сумите, определен дял, предназначен само за малки и средни предприятия.

В настоящата ситуация фирмите имат недостиг на оборотен капитал, затова е много важно да се създадат специални кредитни продукти, насочени към МСП и да включват такива между 25 и 125 хил. евро. за посрещане на най-неотложни нужди. Тази инструмент е необходимо да стартират възможно най-скоро, при облекчена процедура, но да има и определени изисквания на които да отговарят фирмите (напр. жизнеспособни).
- 16) Освен предоставянето на **безлихвени кредити** към наетите, които са в неплатен отпуск, да се разшири мярката и към **самоосигуряващите се лица**, които имат доказан спад с 20% на доходите през 2020 г. спрямо същия месец от 2019 г., като за самоосигуряващите се лица сумата да бъде удвоена на 3000 лв. (спрямо 1500 лв. на наети лица)
- 17) **Промени в правилата при кандидатстване и изпълнение на проекти по ОПИК 2014-2020 и Програмата за иновации и конкурентоспособност 2021-2027.**

- облекчени критерии за участие – сега по проектите могат да кандидатстват само фирми с отлична фирмена история (които лесно биха получили и кредит на ниска лихва);
- промяна в правилата при кандидатстване – сега съществува забрана за участие на фирми в затруднено финансово положение;
- кратки срокове за оценка на проектите предложения – от 4 месеца, срокът следва да се съкрати на 1,5-2 месеца;
- кратки срокове за сключване на договорите след класиране – сега периодът от подаването на проектното предложение до сключването на административен договор е минимум 1 година – срокът следва да се съкрати на 6 месеца;
- кратки срокове за разглеждане на отчети по проекти и ускорено плащане при верифицирани разходи. В БТПП и сега постъпват сигнали, че се бавят плащания по различните програми;
- премахване от оперативните програми (специално от ОПИК) на процедури за финансиране на държавни инфраструктурни проекти (финансиране строежът на газови трасета¹) и на държавната администрация (директно финансиране на дейности на държавни ведомства, без конкурс²) – тези звена си имат свои оперативни програми и отделно финансиране;
- искане за вдигане на тавана на размера на държавната помощ „демимис“ – от 200000 евро за 3 данъчни години на 400000 евро за същия период;
- приоритизирането при оценката на проектните предложения да не бъде на регионален принцип или на база Иновационната стратегията за интелигентна специализация – а по кодове на икономическа дейност – като фокусът да е върху най-засегнатите от кризата предприятия.

18) При реструктуриране на средствата по оперативните програми да не бъдат изцяло пренасочени всички ресурси за мерки, насочени към оцеляване и оздравяване, предвид неблагоприятните последици от

¹ Газовите връзки България-Сърбия и България-Гърция

² Изпълнителната агенция за насърчване на малките и средни предприятия, Патентно ведомство, Изпълнителна агенция „Българска служба по акредитация“, Министерство на туризма, Българска агенция за инвестиции, Комисия за защита на потребителите, Държавна агенция за метрология и технически надзор.

коронавируса, а да остане и резерв за технологично развитие и иновации, без които в днешно време не можем.

- 19) По отношение на обявените намерения за **предоставяне на безвъзмездна финансова помощ на най-засегнатите компании**, според БТПП те трябва внимателно да се оценят, съгласно възможностите на бюджета и при ясна процедура с обективни критерии.

Това са мерки, които считаме за приложими в България. В готовност сме да представим актуализирана версия, при последващо разглеждане на подобни инициативи в международен план.